nezávislý občasník temelínský ročník V.

patriot

6/2020

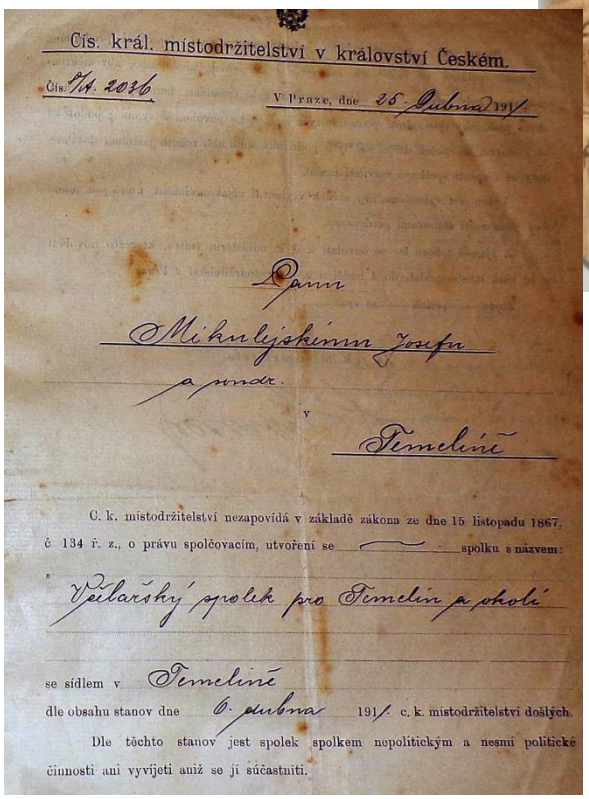
vychází 18. listopadu 2020

ÚVODEM…by se asi slušelo napsat něco na úvod. Mohli bychom být stejně originální, jako nejmenovaná celoplošná komerční televizní stanice, která své diváky informovala o tom, že na podzim opadává listí ze stromů. My ale věříme v intelekt našich čtenářů, a proto od podobných „skandálních a neuvěřitelných" informací upustíme. Také v tomto čísle se budeme, s ohledem na aktuální situaci, raději věnovat pouze historickým událostem. Období pandemie, nouzového stavu a neustále se měnících druhů opatření, jsou natolik nepředvídatelné, že si netroufáme vás pozvat na některou z připravovaných akcí. A velmi neradi bychom jejich uspořádání zakřikli. Tak se všichni držte, buďte zdraví a - snad se brzy potkáme. ☺

Naší prohlídku původních velkých stropních maleb v sále temelínské hospody dnes ukončíme. Poslední malbou z těch, které jsou označené pouze datem, je motiv shromážděných osob v prostoru sálu a nějaké debaty. Obraz je označený datem 26. 3. 1911. Co se ten den v Temelíně tak důležitého stalo?

To učitel Josef Mikulejský svolal ustavující schůzi včelařského spolku pro Temelín a okolí do sálu Našincova hostince.

Cís. král. místodržitelství v království Českém.

Čís. 9/4. 2036 V Praze, dne 25 dubna 191/

Panu

Mikulejskému Josefu

a mdr.

v

Temelíně

C. k. místodržitelství nezapovídá v základě zákona ze dne 15 listopadu 1867, č. 134 ř. z., o právu spolčovacím, utvoření se spolku s názvem:

Včelařský spolek pro Temelín a okolí

se sídlem v Temelíně

dle obsahu stanov dne 6. dubna 191/ c. k. místodržitelství došlých.

Dle těchto stanov jest spolek spolkem nepolitickým a nesmí politické činnosti ani vyvíjeti ani se jí súčastniti.

Za členy se tenkrát přihlásilo 15 zájemců a předsedou se stal právě Mikulejský. Včelaři se tak stali, hned po hasičích (zal. 1898), druhým nejstarším temelínským spolkem.

Josef Mikulejský však v čele tohoto spolku působil pouze do první světové války. Jako spousty mnohých dalších byl povolán na bojiště, aby hájil zájmy rakousko-uherského domu. Štábní šikovatel Josef Mikulejský, držitel stříbrné medaile II. stupně za statečnost, padl druhého května 1915 v Haliči.

Tím jsme představili všechny původní malby, které zdobí strop temelínského sálu. Můžeme ale slíbit, že se budeme i v dalších číslech snažit představit vám a přiblížit Temelín tak, jak si ho třeba pamatujete, nebo vůbec neznáte.

(zdroj: O temelínských včelařích, Ondřej Klempíř, 2019; foto: autor)

MAX STERN…

Už v roce 1869 je ve druhé polovině domu čp. 2 v Temelíně (později bylo této části přiděleno čp. 96) uveden židovský kupec Emanuel Adler s rodinou. Nějaký čas, zřejmě do roku 1900, zde měl následně obchod i František Petřík, v roce 1904 se však objevuje v tisku oznámení, že: *„Bývalý člen jednatelství v Týně n./Vlt. kol. Max Stern v Temelíně slavil sňatek se slečnou Čamperlíkovou. Týž zařídil si obchod v Temelíně.“*

Max Stern byl velmi zdatným a pružným obchodníkem, nebál se novinek a pokroku. Jeho obchod nabízel širokou škálu zboží - potraviny, koloniální zboží, krmiva, potřeby pro zemědělství a živnosti, železářské zboží, nádobí, textil, papír, noviny a časopisy, díly pro jízdní kola atd. Prováděl též výkup obilí od místních a okolních zemědělců, ročně vykoupil až 20 vagonů. (Pro porovnání: František Našinec ročně vykoupil 4 – 6 vagonů.)

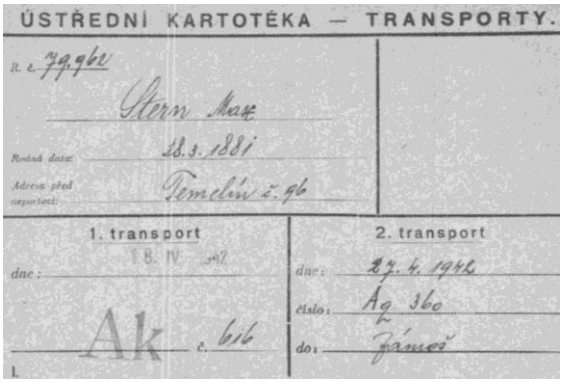
Stern byl zásobován nákladními automobily, které mu zboží přiváželi z Týna, Písku, Plzně a dalších destinací. Zásobování probíhalo i po železnici, z temelínského nádraží si pak zboží odvážel Stern vlastním kravským potahem.

V Temelíně byl druhým vlastníkem rozhlasového přijímače (1931, prvním se stal téhož roku četnický strážmistr Jan Konopík), při MS ve fotbale v roce 1934 umístil přijímač do okna, aby ani ostatní temelínští fotbaloví fanoušci nebyli ochuzeni o stříbrný úspěch národního týmu. Syn Karel Stern byl s Františkem Vrzákem (čp. 10) v Temelíně jedním z prvních vlastníků lyží (1933). Max Stern se také finančně výrazně podílel na telefonizaci obce. Byl mírný a oblíbený.

Se vznikem protektorátu a příchodem Němců se však nad všemi obyvateli židovského původu začala stahovat mračna. Stern byl druhého prosince 1940 vyzván oberlandrátem (vrchním zemským radou) k předání svého obchodu. Ten byl na základě této výzvy 21. prosince téhož roku uzavřen a předán O. Vrbovi.

V březnu 1942 musela celá rodina na lékařskou prohlídku do Českých Budějovic. O měsíc později, 13. dubna 1942, přišel ke Sternům v uniformě ordnera (německé polovojenské organizace) přednosta stanice Vlček, který se dal k Němcům, a pořídil soupis zařízení a vybavení domu.

V úterý 14. dubna v ranních hodinách Sternovi odjížděli. Navzdory přísnému zákazu jakéhokoli kontaktu s touto rodinou, se přišli se Sternovými někteří odvážnější temelínští obyvatelé rozloučit. Bývalá služka Sternových, která jim chtěla pomoci při balení, byla odvedena k výslechu; Zuzana Dvořáková, která u Sternových kdysi také sloužila, byla odtud vyhnána už v noci přednostou Vlčkem. Každý ze Sternových si mohl s sebou vzít zavazadlo o hmotnosti maximálně 50 kg. Do jejich domu čp. 2 (96) se prakticky ještě před jejich odjezdem nastěhoval František Kašpar (z čp. 105) s rodinou.

ÚSTŘEDNÍ KARTOTÉKA — TRANSPORTY.

R. č. 79.96b

Stern Max

Rodná data: 18. 3. 1881

Adresa před deportací: Temelín č. 96

1. transport — dne: 18. IV. 42 — Ak č. 616

2. transport — dne: 27. 4. 1942 — číslo: Aq 360 — do: Izbice

(V roce 1944 bydlel v domě ještě klempířský pomocník Graman, který se s Kašparem navzájem udávali četníkům. Po válce se ale na nikoho nezapomnělo, například přednosta Josef Vlček byl v roce 1946 odsouzen k 15 letům těžkého žaláře, ztrátě cti a majetku.)

Sternovi byli deportováni do Českých Budějovic a o čtyři dny později transportem „Akb“ do Terezína. Odtud vedla jejich cesta 27. 4. 1942 transportem „Aq“ do Izbice (Zamość). O Maxi Šternovi (*1881), jeho manželce Olze (*1885), dětech Františkovi (*1914), Karlovi (*1916) a Heleně (*1920) tím veškeré další zprávy mizí…

(zdroj: Sčítání lidu 1869, SOkA České Budějovice; Věstník obchodnické omladiny československé, 5. 12. 1904; Pamětní kniha obce Temelín 1927 – 1936; II. Pamětní kniha obce Temelína 1937 – 1944; www.holocaust.cz)

ZÁVĚREM… Uvítáme jakékoli materiály vztahující se k Temelínu či okolí, které nám můžete předat osobně, po dohodě zanechat v Domovech KLAS, nebo zaslat e-mailem. Těší nás váš zájem a děkujeme, že nás čtete ☺

Obecně lidé takové ty věci, co jsou malým písmem, nečtou. Takže bychom si tady mohli psát, co chceme a nikdo by to stejně nečetl. Nicméně právě tím nejmenším písmem jsou sdělovány (jistě ne zcela náhodou) ty nejdůležitější informace. Všechny údaje zveřejněné v tomto listu jsou navzdory našemu nejlepšímu snažení bez záruky. List je soukromým elektronickým médiem, za jeho případnou tištěnou distribuci nenese autor žádnou odpovědnost. Patriot a jeho části je možno bezplatně dále šířit - což však neznamená, že bychom se nějak úporně bránili drobným příspěvkům a darům ☺. V každém případě za přízeň děkují Ondřej Klempíř a Pavel Hasil. Kontakt: e-mail: klempondr@seznam.cz. Vychází tak nějak občas, ale většinou pravidelně nepravidelně.